

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการผลิตผลงานวิจัยของบุคลากรสายสนับสนุนคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี และเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัยของบุคลากรสายสนับสนุนคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ บุคลากรสายสนับสนุนคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี สังกัดสำนักงานเลขาธิการคณะ จำนวน 40 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบกึ่งปลายปิด ซึ่งประกอบด้วย 5 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ วุฒิการศึกษาสูงสุด ตำแหน่ง อายุงาน สังกัดของงาน ตอนที่ 2 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการทำวิจัย โดยผู้วิจัยแบ่งความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการวิจัยเป็น 3 ส่วน คือ ความรู้เกี่ยวกับการวิจัยทั่วไป จำนวน 10 ข้อ ความรู้เกี่ยวกับการวิจัยเชิงปริมาณ จำนวน 8 ข้อ และความรู้เกี่ยวกับการวิจัยเชิงคุณภาพ จำนวน 8 ข้อ ตอนที่ 3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัย แบ่งเป็น 6 ด้าน คือ ด้านแหล่งค้นคว้าและให้ข้อมูลเกี่ยวกับการวิจัย จำนวน 5 ข้อ ด้านวัสดุอุปกรณ์และสถานที่ที่เอื้อต่อการทำวิจัย จำนวน 4 ข้อ ด้านบุคลากรที่ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการทำวิจัย จำนวน 3 ข้อ ด้านผู้บังคับบัญชาให้การสนับสนุนเกี่ยวกับการทำวิจัย จำนวน 4 ข้อ ด้านเพื่อนร่วมงานให้การสนับสนุนเกี่ยวกับการทำวิจัย จำนวน 5 ข้อ และด้านการสนับสนุนเกี่ยวกับค่าตอบแทนการทำวิจัย จำนวน 3 ข้อ ตอนที่ 4 ความคิดเห็นที่มีต่อการวิจัย ประกอบด้วย ทัศนคติที่มีต่อการวิจัยและแรงจูงใจในการทำวิจัย จำนวน 28 ข้อ และตอนที่ 5 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ โดยหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนคำถามปลายเปิดผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์สรุปเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏผลดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไปของบุคลากรสายสนับสนุน พบว่า เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย เพศหญิง ร้อยละ 77.50 เป็นเพศชาย ร้อยละ 22.50 มีอายุอยู่ในช่วง 30-39 ปี มากที่สุด ร้อยละ 50.00 รองลงมา มีอายุอยู่ในช่วง 20-29 ปี ร้อยละ 32.50 สถานภาพโสด ร้อยละ 72.50 สมรส ร้อยละ 27.50 วุฒิการศึกษาสูงสุดปริญญาตรี ร้อยละ 87.50 ปริญญาโท ร้อยละ 12.50 บุคลากรมีตำแหน่งพนักงานเงินรายได้มากที่สุด ร้อยละ 40.00 รองลงมา มีตำแหน่งพนักงานมหาวิทยาลัย ร้อยละ 22.50 มีอายุงานอยู่ในช่วง 1-5 ปี มากที่สุด ร้อยละ 52.50 บุคลากรสังกัดสำนักงานเลขา ร้อยละ 77.50 และสังกัดภาควิชา ร้อยละ 22.50

2. ค่าสถิติพื้นฐานของปัจจัยต่างๆ

2.1 บุคลากรสายสนับสนุนคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ส่วนใหญ่เคยเรียนหรือได้รับการอบรมหลักสูตรเกี่ยวกับการวิจัย ร้อยละ 75.00

2.2 บุคลากรสายสนับสนุนคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ส่วนใหญ่ยังไม่เคยทำงานวิจัย ร้อยละ 75.00

2.3 บุคลากรสายสนับสนุนคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ส่วนใหญ่เคยทำงานเชิงปริมาณ ร้อยละ 60.00

2.4 ปัจจัยด้านแหล่งค้นคว้าและให้ข้อมูลเกี่ยวกับการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นด้านแหล่งค้นคว้าและให้ข้อมูลเกี่ยวกับการวิจัย โดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 3.36 สรุปได้ว่าบุคลากรสายสนับสนุนคณะศึกษาศาสตร์ได้รับการสนับสนุนปัจจัยด้านแหล่งค้นคว้าและให้ข้อมูลเกี่ยวกับการวิจัยในระดับปานกลาง

2.5 ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์และสถานที่ที่เอื้อต่อการทำวิจัย พบว่า ความคิดเห็นด้านวัสดุอุปกรณ์และสถานที่ที่เอื้อต่อการทำวิจัย โดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 3.33 สรุปได้ว่าบุคลากรสายสนับสนุนคณะศึกษาศาสตร์ ได้รับการสนับสนุนปัจจัยด้านแหล่งค้นคว้าและให้ข้อมูลเกี่ยวกับการวิจัยในระดับปานกลาง

2.6 ปัจจัยด้านบุคลากรที่ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการทำวิจัย พบว่า ความคิดเห็นด้านบุคลากรที่ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการทำวิจัย โดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 3.46 สรุปได้ว่าบุคลากรสายสนับสนุนคณะศึกษาศาสตร์ได้รับการสนับสนุนปัจจัยด้านแหล่งค้นคว้าและให้ข้อมูลเกี่ยวกับการวิจัยในระดับปานกลาง

2.7 ปัจจัยด้านผู้บังคับบัญชาให้การสนับสนุนเกี่ยวกับการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นด้านผู้บังคับบัญชาให้การสนับสนุนเกี่ยวกับการวิจัย โดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 สรุปได้ว่าบุคลากรสายสนับสนุนคณะศึกษาศาสตร์ ได้รับการสนับสนุนปัจจัยด้านแหล่งค้นคว้าและให้ข้อมูลเกี่ยวกับการวิจัยในระดับมาก

2.8 ปัจจัยด้านเพื่อนร่วมงานให้การสนับสนุนเกี่ยวกับการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นด้านเพื่อนร่วมงานให้การสนับสนุนเกี่ยวกับการวิจัย โดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 3.46 สรุปได้ว่าบุคลากรสายสนับสนุนคณะศึกษาศาสตร์ ได้รับการสนับสนุนปัจจัยด้านแหล่งค้นคว้าและให้ข้อมูลเกี่ยวกับการวิจัยในระดับปานกลาง

2.9 ปัจจัยด้านการสนับสนุนเกี่ยวกับการวิจัยด้านค่าตอบแทน พบว่า ความคิดเห็นด้านการสนับสนุนเกี่ยวกับการวิจัยด้านค่าตอบแทน โดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 3.42 สรุปได้ว่าบุคลากรสายสนับสนุนคณะศึกษาศาสตร์ ได้รับการสนับสนุนปัจจัยด้านแหล่งค้นคว้าและให้ข้อมูลเกี่ยวกับการวิจัยในระดับปานกลาง

2.10 บุคลากรสายสนับสนุนคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีความคิดเห็นต่อการทำวิจัยของบุคลากร ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการ บุคลากรสายสนับสนุนคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีความคิดเห็นต่อการทำวิจัยของบุคลากร 2 ลำดับแรกที่อยู่ในระดับมากเท่ากัน คือ การทำวิจัยจะทำให้ท่านได้ทราบคำตอบในสิ่งที่ต้องการ และท่านรู้สึกภาคภูมิใจเมื่อผลงานการวิจัยของท่านได้รับการยอมรับ รองลงมา คือ การทำวิจัยก่อให้เกิดทักษะในกระบวนการวิจัย และการทำวิจัยทำให้เกิดความชำนาญในการทำวิจัยมากขึ้น

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการผลิตผลงานวิจัยของบุคลากรสายสนับสนุนคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ของกลุ่มที่ยังไม่เคยทำงานวิจัยและกลุ่มที่เคยทำงานวิจัย คือ ปัจจัยด้านแหล่งค้นคว้าและให้ข้อมูลเกี่ยวกับการทำวิจัย และปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์และสถานที่ที่เอื้อต่อการทำวิจัย

4. ปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัยของบุคลากรสายสนับสนุนคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

จากการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้งที่เคยทำวิจัยและไม่เคยทำวิจัยเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคด้านต่างๆ ผู้วิจัยนำเสนอเป็นด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

4.1 ปัญหาด้านเวลา

ปัญหาด้านเวลาสำหรับการทำวิจัยในกลุ่มบุคลากรสายสนับสนุนคณะศึกษาศาสตร์ พบว่า

มีปัญหาทั้งที่เหมือนกันและต่างกัน ปัญหาที่เหมือนกันนั้นจะพบว่าบุคลากรส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าไม่มีเวลามากพอสำหรับการทำวิจัย ทั้งนี้เนื่องมาจากภาระงานประจำมาก เวลาสำหรับการทำงานในแต่ละวันหมดไปกับงานประจำ รวมถึงการเป็นคณะกรรมการในโครงการต่างๆ โดยที่สิ่งต่างๆ เหล่านี้ทำให้ไม่มีเวลาต่อเนื่องและมากพอสำหรับการทำวิจัย

4.2 ปัญหาด้านความรู้ในการทำวิจัย

ปัญหาด้านความรู้ในการทำวิจัยสำหรับกลุ่มบุคลากรสายสนับสนุนคณะศึกษาศาสตร์ พบว่าส่วนใหญ่บุคลากรสายสนับสนุนไม่มีความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยมากพอที่จะสามารถทำวิจัยได้ ไม่มีประสบการณ์ในการทำวิจัยมาก่อน การที่จะเริ่มทำวิจัยจึงเป็นสิ่งที่ยากมาก บางคนมีความรู้แต่ยังไม่ครอบคลุม ขาดทักษะในการทำวิจัย อีกทั้งยังขาดความรู้ด้านสถิติเพื่อการวิจัย รวมถึงความรู้ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย

4.3 ปัญหาด้านแหล่งค้นคว้าเกี่ยวกับการทำวิจัย

ปัญหาด้านแหล่งค้นคว้าเกี่ยวกับการทำวิจัยในกลุ่มบุคลากรสายสนับสนุนคณะศึกษาศาสตร์ พบว่า บุคลากรสายสนับสนุนคณะศึกษาศาสตร์ที่เคยทำและไม่เคยทำวิจัยมีปัญหาแหล่งค้นคว้าที่เหมือนกัน คือ ในห้องสมุดคณะศึกษาศาสตร์ยังขาดแคลนตำรา เอกสาร วารสารงานวิจัยที่ทันสมัย อีกทั้งมีปัญหาเกี่ยวกับการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต

4.4 ปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์ในการทำวิจัย

ปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์ในการทำวิจัยในกลุ่มบุคลากรสายสนับสนุนคณะศึกษาศาสตร์ พบว่า บุคลากรสายสนับสนุนคณะศึกษาศาสตร์ไม่มีอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ปริ้นเตอร์ ที่เป็นของส่วนตัว ซึ่งเป็นอุปกรณ์ที่จำเป็นในการทำวิจัย อำนวยความสะดวกในการทำวิจัยที่บ้าน นอกเหนือจากเวลางาน รวมทั้งระบบอินเทอร์เน็ตที่จะเอื้อต่อการสืบค้นข้อมูล

4.5 ปัญหาด้านบุคลากรที่ให้คำปรึกษาการวิจัย

ปัญหาด้านบุคลากรที่ให้คำปรึกษาการวิจัยในกลุ่มบุคลากรสายสนับสนุนคณะศึกษาศาสตร์ พบว่า บุคลากรยังขาดที่ปรึกษาในการทำวิจัย และผู้ให้คำปรึกษาจะไม่ค่อยมีเวลาให้มาก

4.6 ปัญหาด้านอื่นๆ

สำหรับปัญหาอื่นๆ นอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้วนั้น พบว่า ปัญหาผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานไม่เข้าใจ ซึ่งบางคนเข้าใจว่าการทำวิจัยเป็นเรื่องส่วนตัว ไม่ควรจะทำในเวลางาน ยังพบอีกว่าในการเสนอโครงร่างให้กับคณะกรรมการและผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว มีการให้ปรับแก้มากมายจนทำให้นักวิจัยเกิดความท้อแท้ตั้งแต่มิได้เริ่มทำวิจัย และบางคนไม่มีความมั่นใจในตนเองว่าจะมีความสามารถพอที่จะทำวิจัยได้ รวมถึงยังขาดแรงจูงใจที่จะทำให้อยากทำวิจัย

อภิปรายผล

จากการศึกษาถึงปัจจัยส่งผลกระทบต่อการผลิตผลงานวิจัยของบุคลากรสายสนับสนุนคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มีประเด็นและผลการวิจัยที่จะอภิปรายตามปัจจัยต่างๆ ดังนี้

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการผลิตผลงานวิจัยของบุคลากรสายสนับสนุนคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี คือ ปัจจัยด้านแหล่งค้นคว้าและให้ข้อมูลเกี่ยวกับการทำวิจัย และด้านวัสดุอุปกรณ์และสถานที่ที่เอื้อต่อการทำวิจัย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จิราวรรณ อุปนันท์ และคณะ (2539, หน้า 34) พบว่า ภาระงานมีมากเกินไปจนทำให้มีเวลาคิดที่จะทำวิจัย ไม่มีเวลาที่ต่อเนื่องที่จะทำวิจัย และขาดอุปกรณ์ที่ทันสมัยในการทำวิจัย อุปกรณ์ที่มีอยู่ไม่เหมาะสม ขาดข้อมูลทางวิชาการ เช่น

Journal และหนังสือใหม่ๆ สำหรับค้นคว้าหาความรู้ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการทำวิจัย และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิลอุบล มณีโชติ (2541, หน้า 93-96) พบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ คือ บุคลากรขาดความสนใจในการพัฒนาดตนเองให้มีความสามารถด้านการวิจัยอย่างแท้จริง มหาวิทยาลัยยังขาดผู้เชี่ยวชาญทางการวิจัยเฉพาะทาง การมีแต่ความคิด ความหวัง และความตั้งใจยังไม่เพียงพอ จะต้องมียุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยสำคัญรองรับจึงจะเกิดการพัฒนาดได้จริง เช่น ฐานข้อมูล ห้องปฏิบัติการ วัสดุ อุปกรณ์รวมถึงเทคโนโลยีสารสนเทศที่เกี่ยวกับการวิจัยที่ทันสมัยสะดวกแก่การสืบค้น

และจากการสัมภาษณ์บุคลากรสายสนับสนุนคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี พบว่า 1. ปัญหาด้านเวลา สำหรับการวิจัยในกลุ่มบุคลากรสายสนับสนุนคณะศึกษาศาสตร์ พบว่า ปัญหาทั้งที่เหมือนกันและต่างกัน ปัญหาที่เหมือนกันนั้นจะพบว่าบุคลากรส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่ามีเวลามากพอสำหรับการทำวิจัย ทั้งนี้เนื่องมาจากภาระงานประจำมาก เวลาสำหรับทำงานในแต่ละวันหมดไปกับงานประจำ รวมถึงการเป็นคณะกรรมการในโครงการต่างๆ โดยที่สิ่งต่างๆ เหล่านี้ทำให้ไม่มีเวลาต่อเนื่องและมากพอสำหรับการทำวิจัย สอดคล้องกับการวิจัยของ สงศรี เชาวศิลป์ (2537, หน้า 24) ได้ทำการศึกษาดถึงปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการทำวิจัย พบว่า ไม่มีเวลาสำหรับการทำวิจัย ทั้งนี้เนื่องมาจากภาระงานประจำ และสอดคล้องกับการวิจัยของ อมรา นาวารวงศ์ (2538, หน้า 79) พบว่าปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัยที่สำคัญที่สุด คือ ไม่มีเวลาในการทำวิจัยเนื่องมาจากภาระงานมาก

2. ปัญหาด้านความรู้ในการวิจัยสำหรับกลุ่มบุคลากรสายสนับสนุนคณะศึกษาศาสตร์ พบว่า ส่วนใหญ่บุคลากรสายสนับสนุนไม่มีความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยมากพอที่จะสามารถทำวิจัยได้ ไม่มีประสบการณ์ในการทำวิจัยมาก่อน การที่จะเริ่มทำวิจัยจึงเป็นสิ่งที่ยากมาก บางคนมีความรู้แต่ยังไม่ครอบคลุม ขาดทักษะในการทำวิจัย อีกทั้งยังขาดความรู้ด้านสถิติเพื่อการวิจัย รวมถึงความรู้ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภโชค ปิยะสันต์ (2539, หน้า 107) พบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่เป็นปัจจัยพื้นฐานที่ทำให้ครูไม่ทำวิจัย คือ 1) ไม่มีเวลา 2) ขาดเครื่องมืออุปกรณ์อำนวยความสะดวก 3) ขาดสถานที่ เช่น ห้องทำงานสำหรับนักวิจัย 4) ภาระงานสอนมาก 5) ขาดความรู้ความเข้าใจในวิธีการทำวิจัย และ 6) ขาดการสนับสนุนทุนในการทำวิจัย

3. ปัญหาด้านแหล่งค้นคว้าเกี่ยวกับการทำวิจัยสำหรับกลุ่มบุคลากรสายสนับสนุนคณะศึกษาศาสตร์ พบว่า บุคลากรสายสนับสนุนคณะศึกษาศาสตร์ที่เคยทำและไม่เคยทำวิจัยมีปัญหาด้านแหล่งค้นคว้าที่เหมือนกัน คือ ในห้องสมุดคณะศึกษาศาสตร์ยังขาดแคลนตำรา เอกสาร วารสารงานวิจัยที่ทันสมัย อีกทั้งมีปัญหาเกี่ยวกับการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จิราวรรณ อุปนันท์ และคณะ (2539, หน้า 34) พบว่า ภาระงานมีมากเกินไปจนไม่มีเวลาที่จะทำวิจัย ไม่มีเวลาที่ต่อเนื่องที่จะทำวิจัย และขาดอุปกรณ์ที่ทันสมัยในการทำวิจัย อุปกรณ์ที่มีอยู่ไม่เหมาะสม ขาดข้อมูลทางวิชาการ เช่น Journal และหนังสือใหม่ๆ สำหรับค้นคว้าหาความรู้ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการทำวิจัย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยทำให้ทราบว่าปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลิตผลงานวิจัยของบุคลากรสายสนับสนุนคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี คือ ภาระงานประจำและเวลาที่ใช้ในการทำวิจัย ซึ่งจากข้อมูลที่ได้นี้ สามารถยืนยันได้ว่าการที่จะส่งเสริมให้บุคลากรสายสนับสนุนคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ทำวิจัยเพิ่มขึ้นนั้น ควรจัดหาแนวทางในการพัฒนาและกระตุ้นส่งเสริมให้บุคลากรสายสนับสนุนเห็นความสำคัญของการทำวิจัย โดยคำนึงถึงภาระงาน

ประจำ ดังนั้นคณะศึกษาศาสตร์ควรมีการกำหนดภาระงานประจำให้ชัดเจน มีนโยบายในการจัดสรรเวลาสำหรับการทำวิจัยอย่างชัดเจนเพื่อให้มีวิธีปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมและให้ถือว่าการทำวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของภาระงาน

1.2 ให้สำนักวิจัยและพัฒนาซึ่งเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยโดยตรงของมหาวิทยาลัยจัดการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการวิจัยอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง และควรจะมีการแบ่งกลุ่มตามพื้นฐานความรู้ของผู้เข้าร่วมฝึกอบรมเพื่อจัดหลักสูตรให้เหมาะสมเพื่อให้ผู้เข้าฝึกอบรมได้รับความรู้จนสามารถทำการวิจัยได้

1.3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ควรจัดหาแนวทางในการพัฒนาและกระตุ้นส่งเสริมให้บุคลากรสายสนับสนุนเห็นความสำคัญของการทำวิจัย ให้ถือว่าการทำวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของภาระงาน เพิ่มเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยในห้องสมุดคณะศึกษาศาสตร์ เพื่อความสะดวกในการค้นคว้าหาข้อมูล จัดตั้งทีมวิจัยสำหรับบุคลากรสายสนับสนุนและแต่งตั้งที่ปรึกษาให้กับทีมวิจัย เพื่อพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการวิจัยที่เกี่ยวกับการผลิตผลงานวิจัยนั้นควรมีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพมากขึ้น เพื่อทำการศึกษาถึงคุณลักษณะของนักวิจัยที่จะประสบความสำเร็จ วิธีการบริหารงานวิจัยที่ดีเพื่อเป็นแนวทางให้กับนักวิจัย

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการผลิตผลงานวิจัยของบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมการทำวิจัยสถาบันของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี